



**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia  
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive  
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

**Wamesius, Johannes**

**[S.l.], 1643**

De Constitutionibus. Consilium I.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

# I O A N N I S W A M E S I I

I. C. CELEBERRIMI,

ET IN

ACADEMIA LOVANIENSI ANTECESSORIS PRIMARI,

CONSILIORVM

TOMVS PRIMVS,

Qui ad Ius Pontificium;

Ordine Decretalium digestus.

## De Constitutionibus.

### SVMMARIVM.

Constitutio prohibens usum literarum Apostolicarum sine Placito Principis.

1. Constitutiones nova penales restringenda.
2. Casus omissus in statuto pro omissis habetur.
3. Signatura nuda literarum Apostolicarum appellatione non continetur.
4. Regula Cancellarie de non iudicando iuxta formam supplicationis.
5. Signatura nuda ius adicit, non illius exercitum.
6. Signatura nuda quem habeat effectum.
7. Signaturam in dani in iudicio exhibens non committit in Constitutionem de non exequendo literis Apostolicis sine Placito.
8. Statutum adversus homicidium non habet locum otioso partu.
9. Statutorum verba cum effectu accipienda.
10. Statuta loquuntur de executioni mandandis literis aut instrumentis non habent locum in his, quae nullae sunt vel inefficacia.
11. Ratio finalis constitutionis limitat constitutionem.
12. Executio a petitione multum differt.
13. More purgatio & penitentia etiam in poenalibus admittitur usque ad sententiam.

### CONSILIVM I.



PER PHILIPPVM Archiducem Austriae repetitis vicibus, annis Domini 1485. & 1493. & 1497. constitutum & ordinatum fuit, ne quis, cuiuscumque ille status aut conditionis foret, exequeretur, vel executioni mandari pateretur aliquas literas expectativas, reservationes, processus, sententias, executorias, nec alias Bullas vel provisiones Apostolicas super beneficiis in suis ditionibus constitutis, sub pena amissionis utilitatis & effectus earundem, nec non banni extra easdem suas ditiones, punitionis, & correctionis ad exemplum aliorum; addita hac declaratione, quod contraveniens foret inhabilis ad Conf. Wamels. Tom. I.

umquam tenendum, percipiendum, aut possidendum fructus aliquorum beneficiorum in istis ditionibus; Idq. donec dictae provisiones & Bullae essent in suo magno Concilio visa, & pro faciendis illarum executione concessa litera patentes consensus in forma debita &c. Ex hac Constitutione oritur quaestio, num in has poenas inciderit, qui obtentam à sacrosancta Sede Apostolica nudam signaturam concessionis alicujus beneficii intra limites dictarum ditionum in iudicio constitutus, ante expeditas super huiusmodi signatura in forma requisita ac consueta Bullas, exhibet, beneficii adjudicatione ante exhibitionem petita, non prius obtento Regiae Catholicae Majestatis praefati Philippi constituentis legitimi successoris, ac Domini praedictarum ditionum Placito; inter moras scilicet quam Romae ipsa Bulla Papalis expediebatur; quae paulò post accepta, nullo alio progressu in iudicio facto, impetrans ad Placiti à Regiae Catholicae Majestatis Concilio petitionem pro usu dictae Bullae & potestate exequendi illam confugit?

Et sane cum novarum constitutionum, statutorumque praesertim poenalium, l. Interpretatione penult. De penult. \* potissimum quae à jure communi recedunt & exorbitant, l. Quod vero cum l. seq. De legib. omniumque maxime, quae Ecclesiasticae libertati etiam rationabiliter contrariantur, Auth. Cassa C. De sacros. Eccles. non facilis sit extensio, sed stricta & angusta secundum corticem verborum facienda interpretatio, quae verborum, quibus concepta sunt, tenorem ac rigorem excedere non potest, l. 3. §. haec verba De negot. gest. Bald. in l. Non sine C. De bonis qua lib. fit, ut quod verba novae constitutionis ac statuti huiusmodi in fronte verborum non significant, nec complecti intelligantur, nec de persona ad personam, l. Si vero 64. §. de viro, & ibi Barr. Solut. matrim. l. fin. C. De interd. matrim. c. Cum dilectus & ibi Doct. De consuet. nec de loco ad locum, c. Vi animarum De consuet. lib. 6. c. Ex tunc de author. & usu pallii, nec de tempore ad tempus, Bald. in l. Observare §. proficisci, n. 4. De offic. proconsul. & legati; nec de re ad rem, neque de causa ad causam, neque de similibus ad similia extendantur,

dantur, *Barb. in l. Omnes populi n. 62. De inst. & iure*, ut quibus non conveniunt verba nove legis, constitutionis, seu statuti non conveniat, nec eis adaptari possit illius dispositio. *l. 2. ut Prator, & ibi Barr. De dam. infecto, Decius conf. 553. In civitate Lucana, n. 7.* tunc cum contra formam juris communis est huiusmodi dispositio; <sup>2</sup> quia casus qui omissus est pro omissio haberi debet, & regulari ac definiri secundum terminos juris communis, *d. 8. de viro, c. 1. si scriptum. De rescriptis lib. 6.* eandem legem ac juris observationem etiam Imperatores, legum & juris communis conditores, sibi prescripserunt, *l. Præcipimus in fine C. De appellat.* ut quicquid novâ lege ab ipsis prolata expressum non conspicitur, id veterum legum, constitutionumque regulis relictum intelligatur.

Proinde cum dicta pœnalis, & à terminis juris communis recedens constitutio tantum sit concepta de exequentibus seu executioni mandari facientibus literas, bullas, & provisiones Apostolicas super beneficiis, non est legis pœna trahenda ad eum, qui tantum utitur nudâ signaturâ, quæ literarum, bullarum, seu provisionum Apostolicarum <sup>3</sup> appellatione non continetur. <sup>†</sup> Cum inter nudam signaturam seu antecedentis supplicis libelli annotationem & literas Apostolicas tantum intersit, quantum inter eandem materiam & speciem formatam; ita quod nudâ signaturâ tantum contineat futura gratiæ præparamenta, non absolutam perfectionem; hoc est consensum Papæ vel Principis, ut quod libello supplicis petatum est, obtineatur, & ad usum effectumque perducatur tunc cum literæ ex hac concessione seu annotatione expeditæ erunt. Unde refert Lud. Gomelius, *ad reg. Cancellaria Apostolica De non nud. iuxta for. supplic. q. 1. n. 3.* Baldi nudam signaturam seu supplicationem annotatam & apostillatam comparare embryoni seu partui imperfecto, & in utero matris adhuc existentem; quasi interea quàm literæ expeditæ adhuc non sunt, perfectionem nullam habeant: non magis quàm contractus, quem in scriptis fieri convenit, perfectus dici potest, quamdiu in mandum redactus, & omnis suis partibus absolutus non est, *l. Contractus 17. C. De fide instrum.* etiam si consensus partium intervenit, *Bald. in c. 1. per quos fiat investit.* Huiusmodi namque signaturâ seu apostillatâ supplicatio in metu ac periculo inductionis, incisionis, cancellationis & reformationis adhuc est, quamdiu sigillata aut bullata non est. <sup>†</sup> Ex quo fonte manavit <sup>4</sup> vulgari illâ Cancellariæ Apostolicæ regulâ de non indicando secundum formam supplicationis, sed literarum expeditarum; quæ regulâ juri communi est conformis, *Lud. Gomel. d. q. 1. in princ. Ioan. Stapilius in tract. de signat. literarum iusticia c. 1. n. 2.* ut lapsus consultus respondit Oldradus vetus juris nostri Interpres, *Consil. 324. 325. 326. & 328.* Cui consonat, quod ex facto consultus respondit Socinus, *conf. 41. Viso indulto n. 4. vol. 3.* quamvis essentia ac substantia gratiæ in nudâ signaturâ seu apostillatâ supplicatione contineatur, exercitium tamen gratiæ non permitti, nisi expeditis literis.

<sup>5</sup> Ius quidem per signaturam queritur, imò per vivæ tantum vocis Papalis aut Principis oraculum, *Bald. in l. Humanum num. 6. C. De legib. Paulus Paris. consil. 12. In isto iudicio possit. vol. 4.* Ideoque

etiam literæ seu bullæ desuper postea expeditæ retroaguntur, & vim à tēpore signatæ supplicationis habere intelliguntur quasi anima & corpore coalescentibus, *Caspi. in l. 1. C. Ut lite pendente &c.* sed tamen nudâ signaturâ ante expeditas literas usus nullus est: usque adeo ut nec probationis vim aut effectum continere dicatur, *Clem. 1. De præbend. Felin. & alij ad rubric. De constitut. Rebuff. ad concordatâ Regni Gallie, in rubric. de mandat. Apostol. §. 1. ad verb. literas;* & ex illa in iudicio nihil obtineri possit: quia continet tantum assensum, ut literæ ad gratiæ extremam consummatamque perfectionem expediantur: <sup>†</sup> & sic respectu Papæ aut Principis concedentis, effectus aliquis est in nudâ signaturâ, *Marb. de Afflic. degis. Neapolit. 253.* ne scilicet signaturâ seu apostillatâ supplicatione per verbum fiat, seu, ut in consistorio Papæ moris est, *Concessum ut petatur*, alij idem beneficium per similem supplicationem concedi possit, nec jus quassum habenti priorem signaturam auferri, *Felin. in c. capitulum De rescriptis*: sed respectu ejus, qui impetrat, & quoad usum obtentæ gratiæ nudâ signaturâ vires nullas habet. Quâ consideratione eleganter scribit Baldus, *in l. Falsus n. 23. versic. privilegia etiam &c. C. De furtis*, quod initium gratiæ quoad tempus consistat in huiusmodi nudâ concessione, sed quoad ejus executionem requiritur, quod literæ exiverint de Cancellaria.

Cum igitur nudâ signaturâ appellatione literarum Apostolicarum non contineatur, consequens est, pœnalem illam Principis secularis constitutionem adversus exequentes seu executioni mandari procurantes latam, non porrigi adversus eum, qui nudam tantum signaturam in iudicio profert & exhibet; quia res imperfecta ac sine effectu est.

<sup>†</sup> Quemadmodum pœna homicidij per pœnale statutum constituta locum non habet, nec extenditur adversus eum, qui partum seu hominem, qui in utero matris adhuc est, occidit, *Bald. in l. Cum inter veteres C. De fidei commiss. libet. Decius conf. 555. Requisitus n. 2.* (cui partui superius diximus nudam signaturam comparari) quia manet ille casus occisi partus sub dispositione Iuris communis. Et sic in proposito cum nulla pœna statuta sit vel Iure communi, vel speciali aliquo statuto seu constitutione adversus utentem nudâ signaturâ, pœna nulla affici debet hic Impetrans. Pœnam enim non meretur, qui jure permitteat aut saltem non prohibente aliquid facit, *l. Gracchus 4. C. Ad l. Iul. de adult. Præterea cum dispositio de facto non habeat locum in re destinata ad factum, l. Cetera 41. §. ult. & ibi Doct. De legat. 1. & pœna statuta essent frumentum extra territorium non infligatur deprehensio in via, quamvis tendenti ad fines territorij, Bald. in l. 3. n. 5. C. De servis fugit.* merito quoque hæc dispositio pœnalis adversus exequentes literas Apostolicas extendi non debet adversus eum, qui utitur nudâ signaturâ, seu supplicatione apostillatâ, quæ tantum destinatur ad expeditionem futurarum literarum, & sic pro perfectis literis accipi nequit.

Ita enim verba pœnalis constitutionis accipi debent, ut rem perfectam & consummatam, non conceptam tantum significent, *l. 1. §. hac autem verba D. Quod quisque in ius &c.* Cur enim alicui fraudi, aut

damno

damno sit, cuius nullus est effectus in ipso usu? d. §. hac autem verba in fine. † Ex qua ratione illud quoque fundatur, quod statuta loquencia de instrumentis seu literis executioni mandandis, etiam in favorabilibus, non obtineant locum in literis seu instrumentis, quæ vel nulla, vel inefficacia sunt, Aug. in l. 3. §. testamentum n. 2. b. Quæmad. testam. ap. Quod enim nullum est instrumentum, neque substantialiter, neque intellectualiter, ut inquit Baldus in l. scimus §. in computatione n. 17. C. De iure delib. est instrumentum; cum ne probandi vim habeat & quod in aspectu seu forma ac figura instrumentum esse videtur, si effectus careat, pro instrumento non habetur; & quia effectus caret, nomine quoque carere censetur, l. Cum precibus 18. C. de probat. Ideoque cum de insinuatione & executione rescriptorum indultorumque Principalium agitur, originalia & authentica, non imperfecta proferenda sunt, l. Sancimus C. De diver. rescript.

10 Quod in proposito etiam exposcere videtur ratio finalis dictæ constitutionis, à qua regulari debent statuti seu novæ constitutionis verba, Sucin. conf. 89. Circa præmissum n. 19. & 20. volum. 4. non enim continet hæc (de qua hic agitur) constitutio simplicem absolutamque prohibitionem, vel impetrationis vel usus literarum Apostolicarum, sed executionem tantum, non obtento Principali placito: ita quod locum sibi vindicare non possit in literis non executabilibus, Bald. in d. §. in computatione, qualis est nuda signatura Apostolica, quam diximus ne probationis quidem vim obtinere. Et ut idem foret iudicium, ac par juris potestas in nuda signatura, & in expeditis literis; adhuc tamen dictæ novæ constitutionis poena ad casum propositum applicari non possit: ob id, quod dictus Impetrans executionem aliquam virtute huiusmodi signaturæ non fecerit, sed illam tantum in iudicio exhibuerit, facta dumtaxat petitione adjudicationis beneficij.

11 Plurimum enim interest inter petitionem & executionem: executio respicit id, quod in iurisdictione extremum est, l. 1. §. 1. ff. Si quis ius d. centis non obtemper. contineturque rei apprehensionem ac ablationem vel in possessionem illius missionem, l. Qui restituere 68. de rei vind. gloss. in v. extremum in d. §. 1. In petitione autem impetratio iudicis & prima iudicialis conventio tantum consistit, per quam solum petitionem impetrans numquam pervenire potuisset ad petiti beneficij adjudicationem, ob id, quod per constitutiones Cancellariæ Apostolicæ, Reg. de non iudican. iuxta formam &c. manus omnium iudicum claudantur, usque præcipiatur, ne super nuda signatura, non expeditis literis in forma debita, iudicent. Ita quod in duplici hoc concursu & verborum dictæ constitutionis, quæ nudam signaturam non complectantur, & simplicis exhibitionis, in qua contraventio adversus dictam constitutionem constitui nequit, certum sit, penam dictæ constitutionis locum habere non posse.

Quibus & illud quoque adjungi potest, quod si non ad omnimodam averfionem, & exclusionem dictæ pœnalis constitutionis, saltem ad excusationem Impetrantis, & evitacionem pœnæ sufficere debet (præsupposito etiam, quod literarum Apostolicarum appellatione nuda signatura contineatur) quod idem Impetrans exhibitam in iudicio

nudam signaturam ad se receperit, & ante accusationem seu querelam tam Opponentis, quam ei se adjuvantis Procuratoris Generalis, in d. ante litem in dicto iudicio contestatam, recepta ex urbe Roma authentica & originali bulla, ex dicta nuda signatura in forma solemnè expedita, sese conformando ordinationi dictæ pœnalis constitutionis, ad hoc amplissimum Regiæ Catholicæ maiestatis Concilium confugerit, & pro obtinendo Placito supplicatus sit. † Cum & in pœnibus mœræ contumaciæque purgatio & excusatio, rebus adhuc in egris, admittatur, Doct. in l. Insulam 24. De verb. oblig. & pœnitentiæ desistentique potestas sit ad evitandam pœnam usque ad litem contestationem, plerumque etiam usque ad sententiam. Unde pœna ejus, qui de inofficioso testamento egit nec obtinuit, locum non habet in eo, qui in iudicio usque ad sententiam in huiusmodi improba lite non perseveravit; nam desistendo pœnitentiæ delictum nondum perfectum abolet etiam in præiudicium filii, l. Papinianus §. meminisse 14. De iuss. testam. & publicano dupli pœna remittitur, si quod iniuste ademit, etiam post acceptum iudicium ante sententiam restituit, l. Hoc edicto §. De public. & veltig. Patrono ad evitandam pœnam amissionis bonorum liberti, propter accusationem criminalem adversus libertum institutam, prodest quod ante sententiam, vel accusationem desierat, vel abolitionem petat, l. Qui cum maior 14. §. accusasse, l. In servitutem 16. §. perisse De bonis liberti. l. Cum patron. in fin. De iure patron. utenti falso instrumento, ad subterfugendum pœnam falsi, prodest instrumenti usu ultra abstinere, l. Si falsos C. Ad legem Corn. De falsis. Rursus, quod huc proximè pertinet, statutum imponens pœnam petenti debitum semel solutum, locum non habet, cum à petitione putativus creditor desistat, Bart. in l. Amplius 15. Rationem rem hab. & pœna statuta proponenti exceptionem aliquam, non incurritur, cum excipiens ab illius objectione abstinere, Bart. in d. l. Cum patronum. Requiritur namque in huiusmodi delictis consummatio & ad effectum perductio: cur enim obstit conatus, cum injuria nullum habuit effectum? l. 1. in fin. ff. Quod quisque iur. &c. Sic ut non tantum non accusandus, sed etiam collaudandus sit Impetrans, qui bulla Apostolicâ uti noluit, neque aliquam illius executionem facere, nisi præmissâ petitione requisiti Placiti.

Quare cum nihil aliud proponatur nec obijciatur Impetranti, quam usus dictæ nudæ signaturæ, à quo tempestivè desistit, quique nec in verbis nec in mente dictæ pœnalis constitutionis continetur, & quem Impetrans non executivè, sed per simplicem tantum petitionem fecit, exillimamus nihil esse, cur eidem Impetranti literæ Placiti denegari debeant, nec ullam esse occasionem declarandi eundem Impetrantem in tam graves pœnas dictæ pœnalis constitutionis incidisse.